

TURVALLISUUS- SUUNNITELMA

Luhangan koulu

päivitetty elokuussa 2024/ Marika Lampinen

SISÄLTÖ

1 TOIMINTAOHJEITA	3
1.1 Turvallisuusorganisaatio	3
1.2 Rikosten ehkäisy	5
1.3 Piha-alueiden turvallisuus	5
1.4 Uhkaavasti tai väkivaltaisesti käyttäytyvän henkilön kohtaaminen	5
1.5 Avun hälyttäminen	6
1.6 Sairauskohtaus tai tapaturma	6
1.7 Tulipalo	7
1.8 Varautuminen suuronnettomuuksiin	8
2 TOIMITILAT JA NIIDEN KÄYTTÄJÄT	9
2.1 Toimitilat.....	10
2.2 Henkilöstö	11
3 TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA	10
4 KOULUN NORMAALIAJAN TURVALLISUUS	11
4.1 Kiusaamistilanteet	11
4.2 Liitteet.....	13
Liite 1: Välituntisäännöt.....	13
Liite 2: Retkisuunnitelma	14
Liite 3: Miten toimin kiusaamistilanteessa?.....	15
Liite 4: Itsemurhauhkailut koulussa.....	18
Liite 5: Väkivalta ja päihteet koulussa.....	19
Liite 6: Kuolemantapaukset koulussa.....	20
Liite 7: Traumojen/kriisien jälkihoito.....	21
Liite 8: Tutustuminen turvallisuussuunnitelmaan -lomake	22
Liite 9: Uuden ja vanhan koulun pohjapiirrokset	

1 TOIMINTAOHJEITA

Pääset nyt lukemaan selostukset ohjeista onnettomuuksien ehkäisemiseksi sekä onnettomuus- ja vaaratilanteissa toimimiseksi. Lue toimenpideohjeet tarkasti.

Oikeat toimenpiteet, ratkaisut ja valinnat voivat ehkäistä ja rajoittaa onnettomuuksia. Vahinkoja voidaan näin minimoida tai ne voidaan poistaa kokonaan. Turvallisuus on meidän yhteinen asiaamme!

1.1 Turvallisuusorganisaatio

Kiinteistön turvallisuushenkilöt

Turvallisuusjohtaja

Koulunjohtaja/luokanopettaja

Marika Lampinen p. 040 3479234 marika.lampinen@luhanka.fi

Varaturvallisuusjohtaja 1

Varajohtaja/luokanopettaja

Hanne Oravakangas p. 040 3479230 hanne.oravakangas@luhanka.fi

Tekninen johtaja

Tuomo Kärnä (sij.) p.040 3479210 tuomo.karna@luhanka.fi

Kiinteistön edustaja teknisen toimen suuntaan

Hyvinvointijohtaja

Vuokko Lehtonen p. 050 3362227 vuokko.lehtonen@luhanka.fi

Kiinteistöhoitaja

Pasi Länsivuori p. 040 3479233 pasi.lansivuori@luhanka.fi

Kouluarjen toiminnasta ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaa koulunjohtaja yhdessä hyvinvointijohtajan kanssa. Koulukiinteistön turvallisuudesta vastaa kiinteistön omistajan edustajana tekninen johtaja. Koulunjohtajan ollessa poissa paikalta operatiivista vastuuta kantaa koulun varajohtaja.

Turvallisuusjohtajan tehtävänä on seurata ja kehittää rakenteellista turvallisuutta, turvavälineiden tarvetta, kuntoa sekä eri henkilöstöryhmien koulutusta ja turvallisuuskäyttäytymistä yhteistyössä varaturvallisuusjohtajan kanssa. Turvallisuusjohtajan pitää tarttua viipymättä havaitsemiinsa epäkohtiin. Turvallisuusjohtajalle ilmoitetaan kaikki turvallisuutta uhkaavat tapahtumat ja havaitut epäkohdat.

Turvallisuusjohtaja laatii ja ylläpitää turvallisuussuunnitelmaa yhteistyössä hyvinvointijohtajan ja varaturvallisuusjohtajan kanssa. Edellä mainitut valmistelevat myös vuotuiset turvatarkastukset (palotarkastukset, poistumisharjoitukset, sisälle pelastautumisharjoitukset). Kun koululla järjestetään yleisötapahtuma, tehdään ylimääräinen turvatarkastus yhteistyössä turvallisuutta valvovien viranomaisten kanssa. Tuolloin kiinnitetään huomiota poistumisteiden kulkukelpoisuuteen, niiden merkitsemiseen ja paloturvallisuuteen. Onnettomuuden tai sen uhkan ilmettyä turvallisuusjohtaja ryhtyy johtamaan tilannetta ja pitää yhteyttä viranomaisiin.

Kiinteistöhoitaja huolehtii kiinteistöteknisestä huollosta ja valvonnasta sekä piha-alueiden hiekoituksesta ja muista turvallisuuteen vaikuttavista kiinteistöön liittyvistä asioista kiinteistön sisätiloissa ja piha-alueella.

Terveydenhoitaja ottaa osaa koulun turvallisuuden ylläpitämiseen arvioimalla tapaturmariskejä sisällä ja piha-alueilla. Hän tekee myös aloitteita turvallisuuden kehittämiseksi.

Keittiötyöntekijä vastaa koulun aukioloaikoina jakelukeittiön palon- ja tapaturmientorjunnasta.

Välituntivalvojina toimivan henkilökunnan tehtävänä on valvoa turvallisuutta ulkoilun aikana piha-alueilla. Välituntialueet on rajattu niin, että oppilaat tietävät koulualueen rajat. Myös läheisen maantien ja rannan suuntaan välituntialue on rajattu. Opettajat käyvät välituntialueet oppilaiden kanssa läpi aina kouluvuoden alkaessa ja tarvittaessa useamminkin.

Kukin henkilökunnan jäsen vastaa omalta osaltaan huomioiden tekemisestä liittyen mahdollisiin uhka- ja riskitilanteisiin ja ilmoittaa niistä välittömästi esihenkilölleen. **Kukin opettaja vastaa pelastautumistilanteessa omasta opetusryhmästään** ja johtaa palohälytyksen sattuessa oman ryhmänsä kokoontumispaikalle.

TEHTÄVÄ	NIMI	PUHELIN
Turvallisuusjohtaja	Marika Lampinen (koulunjohtaja/ opettaja 3.-4lk)	040 3479234
Varaturvallisuusjohtaja	Hanne Oravakangas (varajohtaja, opettaja 5.-6.lk)	040 3479230
Muu turvallisuusvastaava	Vuokko Lehtonen (hyvinvointijohtaja)	050 3362227
1. valvoja	Tiina-Maria Huusari (opettaja 0.-2.lk)	040 3479231
2. valvoja	Sirpa Jokinen (erityisopettaja)	050 4733872
3. valvoja	Marjo Merivirta (koulunkäynninohjaaja)	040 3550211
Muu turvallisuushenkilöstö (ensiapu- ja sammutustaitoiset)	Tarja Simola (koulunkäynninohjaaja) Marja-Leena Nurminen (siistijä) Minna Häkkinen (ruokapalveluvastaava)	050 4733941 040 3479232 050 4346822

Jos nimetty valvoja ei ole paikalla, siirtyvät tehtävät hänen sijaiselleen.

1.2 Rikosten ehkäisy

- Hankaloittamalla rikoksen tekemisen mahdollisuutta voi lisätä turvallisuutta oleellisesti
- Luhangan koulun kiinteistö ja liikuntahalli on liitetty murtosuojausjärjestelmään
- Hälytysjärjestelmä päällä automaattisesti klo 22-06.
- Ovet ovat automaattisesti lukossa klo 22-08.
- Koulun murtosuojauksen yhdyshenkilönä toimii tekninen johtaja
- Avaimet on sarjoitettu niin, että samat avaimet käyvät sekä vanhaan että uuteen koulurakennukseen
- Avaimet luovutetaan kuittausta vastaan henkilökunnalle ja muille tarvitsijoille
- Kiinteistöhoidosta vastaavalla, hyvinvointijohtajalla, koulunjohtajalla, koulunkäynninohjaajalla, siistijällä ja ruuanjakajalla on yleisavain

1.3 Piha-alueiden turvallisuus

- Koulussa on käytössä selkeät ulkoilalueet
- Oppilaille kerrotaan ja näytetään selvästi, mikä on sallittua välituntialuetta
- Välitunneilla noudatetaan välituntisääntöjä (liite 1)
- Piha-alueet on valaistu asianmukaisesti
- Ajoneuvoille on varattu erikseen merkityt pysäköintialueet
- Vain huoltoajo on sallittu koulun ja varhaiskasvatuksen pihaan
- Piha-alueiden leikkivälineistä huolehtii kiinteistöhoidosta vastaava tekninen johtaja
- Lapsia ohjaavat aikuiset näyttävät ja opastavat lapsille, miten välineitä käytetään oikein
- Rikkoutuneet välineet asetetaan tilapäiseen käyttökieltoon, kunnes ne on korjattu
- Korjauksen järjestämisestä vastaa koulunjohtaja ja hyvinvointijohtaja
- Koulun jätteet kerätään yhteiseen jätekatokseen, (lajittelupisteet paperille, kartongille, lasille, metallille ja sekajätteille)
- Ongelmanjätekeräys järjestetään Luhangan kunnan toimesta erikseen

1.4 Uhkaavasti tai väkivaltaisesti käyttäytyvän henkilön kohtaaminen

- koulunvalvontaa arkipäivinä suorittaa koko henkilökunta
- puutu, jos huomaat ulkopuolisten liikkuvan koulun tiloissa: “Anteeksi, kuinka voin auttaa?”
- ohjaa asiaton henkilö ulos
- koulun ulko-ovien lukitseminen tapahtuu henkilökunnan huoneessa olevasta lukitsemispainikkeesta
- vältä joutumista sanaharkkaan
- pyydä paikalle toinen henkilö avustamaan ja hälytä tarvittaessa paikalle viranomaisten apua soittamalla 112

- väkivaltaisesti tai uhkaavasti käyttäytyvän henkilön tullessa sisätiloihin suorita tarvittaessa suojautuminen sisätiloihin
  - Sulje tilan ovi ja lukitse se
  - Ohjaa kaikki henkilöt suojaan esimerkiksi kalusteiden taakse piiloutumalla
  - Hälytä apua numerosta 112
  - Kasaa tarvittaessa esteitä oven eteen
  - Peitä ikkunat
  - Odota hiljaa avun saapumista

1.5 Avun hälyttäminen

Kiireellisissä tilanteissa, kun tarvitset poliisin, pelastustoimen, sairaankuljetuksen tai sosiaalitoimen apua, **soita 112.**

- **Soita hätäpuhelu.** Hätäpuhelun soittaa se henkilö, jota asia koskee. Häneltä puhelun vastaanottava päivystäjä saa tietoja, joita tarvitsee määritellesään, millaista apua paikalle lähetetään.
- **Kerro, mitä on tapahtunut.** Hätäkeskuspäivystäjä kyselee tietoja tapahtuneesta, jotta osaa lähettää tilanteeseen tarvittavan avun.
- **Kerro tarkka osoite ja kunta, mihin apua tarvitaan.** Alueella saattaa olla samoja osoitteita eri kunnissa ja siksi on tärkeää kertoa osoitteen lisäksi paikkakunta, missä on tapahtunut.
- **Vastaa kysymyksiin.** Hätäkeskuspäivystäjän kysymyksiin vastaamalla et viivästyä avun hälyttämistä.
- **Toimi annettujen ohjeiden mukaan.** Oikein suoritetuilla toimenpiteillä tapahtuman alkuvaiheessa on usein paljon merkitystä. Noudata annettuja ohjeita!
- **Lopeta puhelu vasta, kun saat siihen luvan.** Saat tarvittavia ohjeita hätäkeskuspäivystäjältä ja hän arvioi, koska voit sulkea puhelimen. Tee se vasta luvan saatuaasi. Sinulle voidaan soittaa uudelleen, jos tilanteessa tarvitaan lisätietoja ennen avun saapumista paikalle.
- **Ohjaa pelastuslaitosta hätätilanteessa.** Pelastuslaitos ohjataan selkeästi kohteeseen, jossa apua tarvitaan. Ohjaamiseen tulee nimetä yksi henkilö, jolla ei ole vastuuta pelastautumisen yhteydessä kokoontumispaikalle johdettavan lapsiryhmän, oppilasryhmän tai kirjaston asiakasryhmän ulos saamisesta rakennuksesta. Henkilön nimeää turvallisuusjohtaja ja/tai varaturvallisuusjohtaja.

1.6 Sairauskohtaus tai tapaturma

Selvitä ja tarkista

- Mitä on tapahtunut?
- Tarkista henkilön tila (hengittääkö, vastaako puhutteluun)

Soita hätäpuhelu 112

- Kerro, kuka soittaa
- Kerro, mistä soitat: Tammijärventie 316, Tammijärvi. Kunta on Luhanka.
- Kerro, mitä on tapahtunut ja toimi annettujen ohjeiden mukaan

Aloita tarvittaessa ensiapu

- Tajuton, hengittävä henkilö käännetään kylkiasentoon
- Kun henkilö ei hengitä, aloita painelu-puhalluselvitys:
  - Elvytysrytmi on aikuisella 30 painelua ja 2 puhallusta.
  - Lapsen peruselvytys aloitetaan viidellä puhalluksella, jonka jälkeen siirrytään elvytysrytmiin 30 painallusta ja 2 puhallusta.
- Toimi aina hätäkeskuksesta saamiesi ohjeiden mukaan

1.7 Tulipalo

Koulun päivittäistä paloturvallisuutta ovat yleinen siisteys ja järjestys sekä toimiva jätehuolto. Ilmanvaihtojärjestelmän puhdistus on kiinteistöhoitajan vastuulla. Keittiön ja teknisten tilojen ilmanvaihtojärjestelmä on puhdistettava kerran vuodessa ja muiden tilojen tarvittaessa.

Koulu on jaettu pohjapiirroksessa esitetyllä tavalla palo-osastoihin. Osastointi on ensimmäinen kolmesta keskeisestä turvatekijästä palon sattuessa. Osastoinnin tarkoituksena on estää palon ja etenkin savun nopea leviäminen. Osastointi toimii vain, jos osastojen väliset seinät ovat täysin ehjät ja osastojen väliset palo-ovet ovat suljettuina.

Palon sattuessa

1. Pelasta vaarassa olevat varoittamalla lähellä olevia ja ilmoittamalla vaarasta.
2. Hälytä palokunta soittamalla numeroon 112.
3. Sammuta lähimmällä alkusammuttimella.
4. Rajoita paloa sulkemalla ovet ja ikkunat.
5. Opasta palokunta.

Nopea, järjestäytynyt poistuminen on toinen keskeinen tekijä. Poistumisreitit on merkitty poistumisvaloilla tai kilvillä. Niitä ei saa tukkia edes tilapäisesti, ja reitillä olevat ovet on voitava avata sisäpuolelta ilman avainta. Eri tiloista ja eri tilanteissa käytettävät reitit on suunniteltava ja opetettava henkilökunnalle ja oppilaille.

Palohälytyksen yhteydessä **poistumiskäsky** (kts. seuraava sivu) annetaan **keskusradion kautta**. Keskusradio löytyy henkilökunnan huoneesta (tila 108). *Poistumiskäskyn antamisesta vastaa palon havainnut henkilö.* Hän kuuluttaa joko itse tai ohjaa tarvittaessa toisen henkilön kuuluttamaan. *Koko henkilökunnan on tunnettava*

laitteiden käyttö ja hallittava poistumiskuulutus. Jokainen huolehtii siitä, että on asiasta perillä ja valmis tarvittaessa kuulutuksen tekemiseen. Vuosittaisissa pelastautumisharjoituksissa kuuluttamista harjoitellaan vuorotellen.

Tässä on (oma nimi). Tämä on palohälytys. Kyseessä ei ole harjoitus. Poistu rauhallisesti luokasta aikuisen ohjaamaa reittiä pitkin ulos.

Toistan. Tämä on palohälytys. Kyseessä ei ole harjoitus. Poistu rauhallisesti luokasta aikuisen ohjaamaa reittiä pitkin ulos.

Pelasta ja varoita

- opettajan keskeisin tehtävä on ohjata poistuminen järjestäytyneesti ja nopeasti
- opettaja kulkee *itse viimeisenä*
- luokasta lähdettäessä suljetaan ikkunat ja ovi sekä kiinnitetään oveen ”tila tyhjä -kyltti”
- viimeisenä tilasta poistuva aikuinen tarkastaa wc-tilat ja sulkee ovet perässään
- varoita muita mahdollisesti vaaraan joutuvia
- pääoven tuulikaapista rikotaan ilmanvaihdon hätä-seis- painikkeen lasi, jotta ilmanvaihto pysähtyy
- mukaan ei oteta muuta kuin kengät, jos se on mahdollista ja ne puetaan vasta, kun ollaan ulkona
- opettaja ohjaa ryhmänsä jonoon kokoontumispaikalle (hiekkakentän Marttalan puoleinen pääty), josta ei saa poistua ennen kuin sammutusta johtava paloviranomainen on antanut luvan
- alkusammutuskalustoa (käsiammutin ja sammutuspeite) on käytävässä, keittiössä ja henkilökunnan huoneessa (tila 108)

Palokunnan toimintamahdollisuuksien ylläpitäminen on kolmas koulun turvallisuushenkilöstön keskeisistä tehtävistä. Tämä koostuu mm. palon rajoittamisesta ja opastamisesta. Etäisyys Joutsan paloasemalta on n. 23km, joten palokunta tulee hälytyksen saatuaan paikalle noin puolessa tunnissa. Maallikoiden ei pidä ottaa riskejä vauhtiin päässeen tulipalon sammuttamisella, mutta jos palo on pieni, on jokaisen henkilökuntaan kuuluvan osattava käyttää rakennuksen alkusammutusvälineitä. Myrkyllinen savu leviää nopeasti, joten välitön poistuminen ja ovien sulkeminen on tärkeää. Henkilöstö on saanut alkusammutuskoulutuksen elokuussa 2024.

1.8 Varautuminen suuronnettomuuksiin

- Suuronnettomuuksia ja poikkeusoloja varten on olemassa toimintaohjeet Luhangan kunnan valmiussuunnitelmassa
- Luhangan koululla on varavoimalaite sähkökatkoja varten
- Todennäköisin uhka/mahdollisuus on, että Luhangan koulun lähiympäristössä tapahtuu myrkkyyonnettomuus tai Suomeen ulottuu säteilysaastetta

- Viranomaiset varoittavat vaarasta ulkohälyttimillä ja antamalla sähköisten tiedotusvälineiden kautta hätätiedotteen
- Ulkohälytys kuuluu koulun alueella ulkona, mutta ei sisällä
- Varmistava tieto vaarasta on saatava kunnantalolta

Yleinen hälytysmerkki tarkoittaa:

- Siirry sisätiloihin
- Sulje ovet, ikkunat ja koneellinen ilmanvaihto
  - riko pääoven tuulikaapin hätä-seis-painikkeen lasi
- Kuuntele radiosta tulevat ohjeet
- Vältä puhelimen käyttöä

Koulun henkilökunta tarkistaa, että kaikki ihmiset ovat sisällä ja antaa kaikille tilanteessa toimintaohjeet. Ulos ei saa mennä, ennen kuin tilanne on selvinnyt tai viranomaiset ovat antaneet toimintaohjeet. Jos viranomaisen ohjeet edellyttävät pitkäaikaisesti välttämään ulkona oleskelua, pidetään lapset sisätiloissa valvottuina, kunnes huoltajat noutavat heidät.

Säteilytilanne ei edellytä kiireellisiä lisätoimia. Jos viranomaiset antavat ohjeen, jaetaan joditabletit henkilökunnan huoneen lääkekaapista ja nautitaan annosteluohjeen mukaisesti.

2. TOIMITILAT JA NIIDEN KÄYTTÄJÄT

2.1 Toimitilat

Luhangan koulu sijaitsee Luhangassa osoitteessa Tammijärventie 316. Toimitilat muodostuvat vanhasta ja uudesta koulurakennuksesta ja niiden väliin jäävästä kirjasto- ja liikuntahallitilasta. Vanhaa koulua ei enää käytetä opetuskäytössä. Liikuntahalli on edelleen käytössä.

Ensiapukaappi on koulurakennuksessa henkilökunnan huoneen viereisessä varastossa (tila 107), teknisen työn tilassa (vanha koulurakennus) liikuntasalin sisääntuloaulassa ja esiopetuksen luokassa (tila 125). Niiden päivittämiseen on sovittu vastuuhenkilö lukuvuosittain. Koulun ensiapulaukut löytyvät miesten pukutiloista.

Liikuntasalin tuulikaapista löytyy defibrillaattori.

Talosuojelupaketti sijaitsee uuden koulun miesten sosiaalitulassa (puulaatikko, tila 112).

2.2 Henkilöstö

Koulun henkilökunta osallistuu turvallisuusopetuksen antamiseen. He valvovat, että oppilaat koulussa ja muut tiloissa toimivat vierailijat noudattavat turvallisuusjärjestelyjä.

Henkilökuntamäärät uudessa ja vanhassa koulurakennuksessa:

- Luhangan varhaiskasvatus: kolme (3)
- Luhangan koulu: hyvinvointijohtaja: yksi (1), opettajat: neljä (4), koulunkäynninohjaajat kaksi (2), keittiötyöntekijä: yksi (1), siistijä: yksi (1)
- Kirjasto: kirjastonhoitaja yksi (1).
- Luhangan koulun tiloja käyttää muitakin käyttäjiä iltapäivällä ja iltaisin.

Koulussa on **lukuvuonna 2024-2025 yhteensä 42 oppilasta.**

Oppilaat jakaantuvat luokittain seuraavasti:

0.-2.lk: 1 + 5 + 5 oppilasta

3.lk: 4 oppilasta

4.lk: 11 oppilasta

5.-6.lk: 8 + 8 oppilasta

Koulukiinteistössä on muuta toimintaa seuraavasti:

Koululaisten iltapäivätoiminta arkisin klo 12.30-16.00, sijoittuu koulun aulaan, 0.-2.luokkaan ja ulkotiloihin.

Koulun harrastekerhot pidetään koulun liikuntasalissa, ulkona ja luokissa seuraavasti:

- Taidekerho 0.-4.lk/Kielo Halmemies: tiistaisin klo 12.30-14.30
- Liikuntakerho ja isojen iltapäivä 3.-6.lk/Jyrki Heinonen: torstaisin klo 12.30-14.30
- Luontokerho 0.-6.lk/Tarja Simola: perjantaisin klo 12.30-14.30

Kansalaisopiston soittotunnit ovat maanantaisin klo 12.30 alkaen.

Seurojen ja kuntalaisten kokoustila on vanhan koulun 2. kerroksessa.

Kirjasto sijaitsee uuden koulun välittömässä yhteydessä, kuitenkin eri rakennuksessa. Kirjastoon kuljetaan palo-ovien kautta henkilökunnan huoneen (tila 108) ja sosiaalityötilojen (tila 112, 113, 114) ja opetustilan kиеlet (tila 109) ohitse. Kirjaston aukioloajat: ke klo 12-19, to klo 10-14 ja pe klo 10-17.

Eri käyttäjäryhmien vetäjät ja koulun oma henkilökunta valvovat ryhmiään ja vastaavat niiden ohjaamisesta turvallisesti.

Koulun turvallisuussuunnitelma on luettavissa henkilökunnan huoneessa (tila 108) turvallisuuskansiossa. Liikuntasalin eteisen seinätelineestä löytyy pelastussuunnitelma ulkopuolisille käyttäjille.

3 TÄRKEITÄ YHTEYSTIETOJA

Yleinen hätänumero	112
Joutsan terveyskeskuksen puhelinpalvelu ma-pe klo 8-16	014 2690200
Muina aikoina: sairaala Nova Jyväskylä päivystys	116117
Taksi	0100 86644 Keski-Suomen aluetaksi 040 241652 Eero Tuominen 040 6236261 Minna Huikko 040 6236261 Mikko Huikko
Myrkytystietokeskus	0800 147111
Kriisikeskus Mobile	044 7888470 24h/vrk
Kiinteistönhoidosta vastaava tekninen johtaja	
Kiinteistöhoitaja Pasi Länsivuori	040 3479233
Sähkö- ja lämpöviat, vesilaitoksen vikailmoitukset: kiinteistöhoitaja Pasi Länsivuori	040 3479233

4 KOULUN NORMAALIAJAN TURVALLISUUS

4.1 Kiusaamistilanteet

Kiusaaminen koskettaa kaikkia ja kaikkien pitää puuttua siihen. Jokaisen tulee havainnoida ja toimia. Tunnista ja tiedosta, mitä kiusaaminen on ja erota se nahistelusta. Rohkaise oppilaita ja vanhempia kertomaan. Kiusaamista ei hyväksytä koulullamme. Koulumme menettelytavat kiusaamistilanteissa tunnetaan koulussa ja kotona, koska niistä tiedotetaan koteihin ja lapsille.

Käytämme koulussa ehkäiseviä toimintamalleja, esimerkiksi luokka sopii, että ei kiusata ja että kiusattuja autetaan, luokka keskustelee, miten kiusaaminen ilmenee ja mitä kiusaamistilanteessa pitää tehdä, leikimme roolileikkejä ja toteutamme muita yhteisöllisiä opetusmenetelmiä (kummitunnit).

Muista:

- Kiusaamiseen tulee puuttua heti
- Selvitä tilanne loppuun asti
- Anna kaikkien osapuolien kertoa omat näkemyksensä tilanteesta

- Pyri ratkaisemaan tilanne niin, että kaikille jää tilanteesta oikeudenmukainen kokemus
- Ole heti yhteydessä huoltajiin puhelimitse tai Wilman kautta
- Varaa huoltajille mahdollisuus tulla kuulluksi asiassa
- Kirjaa mahdolliset seuraamukset (kasvatuskeskustelu) Wilmaan
- Tilanteiden toistuessa kutsu huoltajat ja oppilaat palaveriin koululle
- Jos koulun keinot (keskustelu ja selvittelyt) eivät auta, turvaudu ulkopuoliseen kuten sovittelutoimisto (Jyväskylä) apuun.
- Fyysistä koskemattomuutta loukattaessa (lyöminen, väkivaltaisuus) tulee aina olla yhteydessä koulukuraattoriin ja tarvittaessa on tehtävä rikosilmoitus poliisille ja lastensuojeluilmoitus sosiaaliviranomaiselle
- Täytä retkisuunnitelma (liite 2) lähtiessäsi retkelle koulun ulkopuolelle. Huomioi tarkasti turvallisuusasiat muuttuvassa ympäristössä.
- Koululla on käytössä ”Kiusaamiseen puuttumisen malli” (liite 3)

4.2 Liitteet

Liite 1

LUHANGAN KOULUN VÄLITUNTISÄÄNNÖT

1. Välitunnit vietetään pääsääntöisesti ulkona sovitulla välituntialueella.
2. Kaikki otetaan leikkiin mukaan.
3. Toimitaan ystävällisesti ja avuliaasti toisia kohtaan.
4. Välitunneille pukeudutaan säänmukaisesti.
5. Välitunnille lähdetään heti oppitunnin päätyttyä ja sisälle tullaan välittömästi kellojen soitua.
6. Välituntivälineet palautetaan jokaisen välitunnin loputtua omille säilytyspaikoilleen.
7. Sovitut keinuvuorot ovat käytössä jokaisella luokalla.
8. Kännykkä ja muut elektroniset laitteet ovat kouluaikana oppilaan omalla vastuulla.
Kännykkä pidetään suljettuna tai äänettömänä repussa eikä sitä käytetä koulupäivän aikana ilman opettajan lupaa.
9. Rahat, karkit ja purkat eivät kuulu välitunteihin.
10. Välituntialueella ei ajella polkupyörällä. Pyörät säilytetään niille tarkoitetuissa telineissä.
11. Kaikenlainen tavaroiden, kivien ja keppien heittäminen, huitominen tai potkiminen muita kohti on kielletty.
12. Painileikit, leikitappelut ja kukkulan kuningas -leikki ovat kiellettyjä.
13. Kaikenlainen väkivaltainen toiminta on ehdottomasti kiellettyä (Esim. kaverin lyöminen, potkiminen, töniminen tai repiminen)
14. Puihin saa kiivetä alimmille oksille, jos pääsee omin voimin ilman apuvälineitä.
15. Pelialueet:
  - Koripallo ja sähly: yläpihan asfalttialue, muut leikkijät huomioiden
  - Seinäpallo: palloseinä kentällä tai Marttalan seinä
  - Jalkapallo: hiekkakenttä, *maaleissa ei saa roikkua!*
  - Frisbeegolf: hiekkakenttä ja muut merkityt heittopaikat
16. Talvella:
  - Lumipalloja saa heittää vain tarkkuusseinään ja ojan yli metsään.
  - Välitunneilla voi luistella/hiihtää, jos pärjää itse välineiden kanssa.
  - Jäälle mennään aina vain kypärä päässä.
  - Liukuminen on sallittua sovitulla paikalla vain polvillaan/pyllyllään.
16. Välituntivalvoja tulee sisälle viimeisenä ja tarkistaa, että välineet ovat paikoillaan.
17. Välituntivalvojan ohjeita noudatetaan aina!

Liite 2

LÄHIRETKIALUEEN ULKOPUOLELLE SUUNTAUTUVA RETKI/ Luhangan koulu

Ryhmä: _____

Retkikohde: _____

Miten retki suoritetaan? _____

_____

Reitti: _____

Ajankohta: _____ Lähtö klo: _____ Paluu klo: _____

Lasten määrä: _____ Aikuisten määrä: _____

Retkeen osallistuvat lapset: _____

_____

Retkeen osallistuvat aikuiset: _____

_____

Vastuhenkilö: _____ Puhelin: _____

Mikäli mukana olevassa puhelimesta ei näy retkelle osallistuvien lasten vanhempien yhteystietoja, ne kirjataan retkisuunnitelman kääntöpuolelle.

Toiminta retkikohteessa: _____

_____

Retken keskeiset riskit: _____

_____

_____

Linja-autoretkillä jokaisella lapsella pitää olla oma matkustuspaikka ja turvavyö.

Ennen retkeä:

Kerro retkestä vanhemmille, tarkista jokaisen lapsen retkilupa (tarvittaessa)

Kertaa lasten kanssa retken säännöt

Huomioi lasten erilaiset tarpeet ja ennakoi lasten käyttäytyminen

Ota mukaan: ensiapulaukku, puhelin, lasten vanhempien yhteystiedot, mahdolliset vanhempien kautta saadut lapsen henkilökohtaiset lääkkeet

Hyväksytä retkisuunnitelma koulun rehtorilla, kerro retkestä muille

Retkisuunnitelman hyväksyminen

Pvm: _____ Rehtorin allekirjoitus: _____

Liite 3

Kiusaamiseen puuttumisen malli Luhangan koulussa 2024 -

Yleisesti koulukiusaamisella tarkoitetaan sitä, että oppilas joutuu *toistuvasti* yhden tai useamman muun oppilaan loukkaamisen, vahingoittamisen ja/tai syrjimisen kohteeksi pystymättä puolustautumaan tai vaikuttamaan saamaansa kohteluun. Kiusaaminen voi olla hetkellistä, toistuvaa tai pitkään jatkuvaa, alistavaa fyysistä tai henkistä väkivaltaa. Se voi olla esimerkiksi tönimistä, lyömistä, haukkumista ja pilkkaamista, yksin jättämistä, ilkeitä puheita takanapäin tai mitä tahansa sellaista toimintaa, jolla pyritään vahingoittamaan tai loukkaamaan toista. Se merkitsee usein myös uhrin eristämistä luokassa, ryhmässä tai sosiaalisessa mediassa.

Sopimaton ja huono käytös on erotettava kiusaamisesta. Huonotapainen käyttäytyminen vähentää toisten viihtyvyyttä. Siihen kuuluu välinpitämättömyys itseä ja toisia, omia ja toisen tavaroita sekä yhteistä ympäristöä kohtaan. Huonosti käyttäytyvä oppilas kiroilee, huutaa, sotkee, särkee, sylkee, varastaa, nimittelee, uhkailee, laiminlyö tehtäviään ja velvollisuuksiaan, ei pidä lupauksiaan, rikkoo yhteisiä sääntöjä ja sopimuksia jne. Kiusaamisen tavoin myös huono käytös vie koulusta työn ilon ja heikentää yhteishenkeä ja on siksi tuomittavaa.

Koulussamme kaikille tehdään selväksi, että kiusaamista, häirintää tai väkivaltaa ei hyväksytä. Kouluyhteisössä sovitaan selkeät säännöt ja kirjatut toimintatavat kiusaamistilanteita varten. Jokaisen koulun henkilökuntaan kuuluvan velvollisuus on puuttua välittömästi kaikkiin havaitsemiinsa kiusaamis-, häirintä- ja väkivaltatilanteisiin. Jokainen hoitaa tilanteen itse loppuun asti ja tiedottaa mahdollisimman pikaisesti asiasta luokan opettajaa. Koulussamme järjestetään tehokas välituntivalvonta, joka tukee turvallisuuskulttuurin kehittymistä. Lisäksi kartoitamme jatkossa kyselyjen avulla kiusaamisen esiintymistä, jotta tilanteisiin voidaan puuttua mahdollisimman varhain.

Toimintaohjeita huoltajille ja oppilaille

Oppilaan huoltajat:

- Kysele säännöllisesti koulukuulumisia ja kannusta lastasi kertomaan asioistaan
- Jos kiusaamistilanteita ilmenee, kannusta lasta kertomaan asiasta koulussa. Ota itse yhteyttä kouluun, vaikka lapsi kieltäisikin.
- Jos lapsesi on kiusaava osapuoli, tee selväksi, että et hyväksy minkäänlaista kiusaamista. Kerro asiasta myös opettajalle.

Oppilas:

- Kiusaamistilanteessa sano päättäväisesti ja tarkasti mistä et pidä: ”Lopeta!” tai ”Jätä minut rauhaan, koska en pidä siitä, että sinä...”
- Lähde pois kiusaajan luota.
- Kerro aikuiselle, jos sinua kiusataan tai näet kiusaamista.
- Ole kiusatulle kaveri. Älä jätä yksin.

Toimintamalli kiusaamistilanteissa

1. Ennaltaehkäisy

- Koko koulu yhteisö puuttuu kiusaamiseen matalalla kynnyksellä ja yhteisesti sovittujen käytänteiden mukaisesti.
  - ohjataan oppilaita jatkuvasti hyvään käytökseen, erilaisuuden hyväksymiseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa
  - edistetään oppilaiden yhteistyö- ja kaveritaitoja
  - ehkäistään yksinäisyyttä
  - luokissa panostetaan tutustumiseen, ryhmäytymiseen sekä turvallisen ja kannustavan ilmapiirin luomiseen
  - oppilaille opetetaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja, turvataitoja sekä muita hyvinvointitaitoja osana koulun toimintaa
  - järjestetään kummioppilastoimintaa
  - käydään läpi kiusaamisen seuraukset ja rangaistukset etukäteen

2. Seulonta ja selvittely

- Onko kyse kiusaamisesta?
  - Pidetään keskustelu yksilöllisesti kiusatun oppilaan kanssa.
  - Pidetään keskustelu kiusaamiseen osallistuneiden oppilaiden kanssa yksilöllisesti tai yhteisesti opettajan harkinnan mukaan.
    - Anna kaikkien osapuolten kertoa tapahtumat vuorollaan.
    - Kysy, kuka mielestään toimi väärin ja miten.
    - Kysy, miksi henkilöt toimivat väärin.
    - Kysy, miltä eri osapuolten mielestä kiusaaminen tuntuu.
    - Kysy, miten tilanne olisi voitu välttää ja miten olisi pitänyt toimia.
    - Kysy, mitä seuraavaksi pitäisi tehdä, anna oppilaiden ideoida ratkaisumalleja.

3. Seuraukset

- Kiusaaja myöntää tekonsa, ymmärtää sen seuraukset ja pyytää anteeksi kiusatulta. Lisäksi tekijä lupaa olla tekemättä enää vastaavaa.
- Puhelu tai viesti Vilman kautta asianosaisten oppilaiden huoltajille saman päivän aikana. Tarvittaessa kutsutaan huoltajat palaveriin koululle.
- Kiusaajille merkitään räikeä sääntörikkomus -merkintä Vilmaan.
- Jälki-istunto kasvatuskeskustelulla (30min). Jälki-istunnosta ilmoitetaan huoltajalle ja sovitaan päivä jälki-istuntoa varten.
- Tarvittaessa kutsutaan luokan vanhemmat koolle.

4. Seuranta

- Luokanopettaja tekee seurantasuunnitelman
  - Tavoitteena keskustella asianosaisten kanssa säännöllisesti ja riittävän kauan ja varmistaa kiusaamisen loppuminen.
- Jatkotoimet ja tarvittavat muut tukitoimet arvioidaan ja sovitaan yksilöllisesti yhteistyössä oppilashuollon kanssa.

5. Jos kiusaaminen jatkuu edellä mainituista toimenpiteistä huolimatta

- Luokan opettaja ottaa yhteyttä koulukuraattoriin ja/tai oppilashuoltoryhmään, jossa moniammatillisesti pohditaan asiaan ratkaisua
- Jos kiusaamistilanteen epäillään täyttävän rikoksen tunnusmerkit, luokan opettaja ja/tai rehtori on matalalla kynnyksellä yhteydessä poliisiin. Tarvittaessa koulu tekee lastensuojeluilmoituksen tai lastensuojelu- ja rikosilmoituksen.

Huom! Luokan opettaja kirjaa aina koulukiusaamisen käsittelyn, siitä aiheutuneet toimenpiteet ja seurannan tarkasti muistiin. Myös tilanteista, joissa huoltaja ja koulun edustajat tapaavat, tehdään opiskeluhuoltokertomus, joka säilytetään opiskeluhuollon asiakirjojen yhteydessä.

Liite 4

Itsemurhauhkailut koulussa

- Jos tietoon tulee oppilaan itsemurhauhkailuja, älä vähättele niitä, vaan ota ne vakavasti.
- Älä jätä oppilasta yksin.
- Järjestä apua viemällä viesti eteenpäin: Ota yhteys toiseen koulun työntekijään, oppilashuoltoryhmään tai kuraattoriin.

Itsemurha

Itsemurhasta tiedotetaan ensin koko koululle. On kuitenkin tärkeää, että koulun aikuiset saavat ensin tiedon voidakseen sopia, mitä oppilaille kerrotaan, esim. mistä on lupa puhua ja mitä jo tiedetään.

- Keskustele oppilaiden kanssa itsemurhasta, kuuntele heidän ajatuksiaan ja anna asiallista tietoa.
- Sovi, kuka on yhteydessä omaisiin ja hoitaa surunvalittelut.
- Ota yhteys koulun oppilashuoltoryhmään. Se järjestää tarvittaessa kriisiapua.
- Muistetaan rituaalit, kuten oppilaan tai henkilökunnan jäsenen kuollessa.
- On tärkeää estää itsemurhan ja kuoleman ihannointi ratkaisuna vaikeuksiin.

Liite 5

Väkivalta ja päihteet koulussa

Puutu väkivaltaan uhkaavissakin tilanteissa. Aikuisen selkeä, oikeudenmukainen ja päättäväinen puuttuminen auttaa rauhoittamaan tilannetta. Säilytä oma rauhallisuutesi ja jos mahdollista, pyydä paikalle riittävä määrä aikuisia. Ohjaa ulkopuoliset pois paikalta. Jos kyseessä on tappelu, eristä tappelupukarit. Estä aina ensisijaisesti henkilövahingot.

Jälkipuinti:

- Erittele, mikä tilanteen laukaisi.
- Mieti, olisiko joku voinut toimia tilanteessa toisin.
- Anna opettajille ja oppilaille tietoa tapahtuneesta, jotta voidaan estää huhut ja liioittelut.

Päihteet

- Jos epäilet, että oppilas on kouluaikana päihtyneenä (alkoholi, tekniset liuottimet, huumeet, lääkkeiden väärinkäyttö), ota yhteys terveydenhoitajaan ja rehtoriin.
- Takavarikoi hallussa olevat päihteet.
- Ota yhteys vanhempiin ja pyydä, että he hakevat oppilaan koulusta.

Liite 6

Kuolemantapaukset koulussa

Kuolemantapauksissa on annettava asiallista tietoa tapahtuneesta sille ryhmälle, jota asia koskettaa. Huhut ja luulot lisäävät yleensä ahdistusta. On myös tärkeää kuulla lähiomaisten mielipidettä siitä, missä laajuudessa asioista kerrotaan koulussa. Kaikki ei voi jatkua, kuten ennen. Tarvitaan aikaa pysähtymiseen.

Oppilas

Jos koulun oppilas kuolee, tiedota luokkaa ja muuta kouluyhteisöä. Oppilaan kuolema herättää lähipiirissä surun lisäksi ahdistusta ja pelkoa mahdollisesta omasta kuolemasta.

- Järjestä luokassa muistotilaisuus.
- Anna oppilaille tilaisuus puhua asiasta.
- Tiedota koteja tapahtuneesta ja siitä, että asiaa on käsitelty luokassa.
- Jälkipuinti: asian jatkokäsittely on tarpeen sekä oppilaille että opettajalle.

Opettaja ja henkilökunnan jäsen

Henkilökunnan jäsenen kuolema koskettaa koko kouluyhteisöä. Tiedota kouluyhteisössä tapahtuneesta ja järjestä muistohetki. Jälkipuintitilaisuuden järjestäminen on tärkeää työkavereille ja oppilaille.

Oppilaan lähiomainen

Jos oppilaan lähiomainen kuolee, voidaan asiaa käsitellä luokassa, jos lapsen huoltaja niin toivoo. Kun lapsi saapuu lähiomaisen kuoleman jälkeen luokkaan, hänen huomioiminen ja vastaanottaminen on erittäin tärkeää. Vastaa lasten kysymyksiin mahdollisimman rehellisesti. Lapsen suru jatkuu pitkään ja etenee vaiheittain, mikä on syytä ottaa huomioon myös koulutyössä. Varmista, että lapsi saa tarvittavaa lisätukea (ulkopuolinen apu). Myös lapsen opettaja voi tarvita lisätukea ja tilaisuuden puhua asiasta.

Liite 7

Traumojen/kriisien jälkihoito

Traumaattisten tilanteiden varsinainen jälkihoito on syytä antaa koulutettujen ammattilaisten hoidettavaksi. Luhanka ostaa työterveyspalvelut Työterveys Aallosta. Jos avun tarve on kiireinen, kannattaa olla yhteydessä kunnan omaan työterveyden asiakaspalveluun.

Kriisikeskus Mobilesta saa kriisiapua, kun

- olet kokenut jotain järkyttävää
- olet kokenut menetyksen
- olet kokenut väkivaltaa
- olet käyttäytynyt väkivaltaisesti
- elämässäsi on kriisi
- olet joutunut tai epäilet joutuneesi rikoksen uhriksi
- kohtaat työssäsi asiakkaita, jotka ovat kokeneet kriisin ja haluat konsultoida ja/tai ohjata asiakkaita kriisityöhön.

